

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

Asia: Lausunto ehdotuksesta kulttuuriperintöstrategiaksi 2022–2030

Viite: Dnro VN/1364/2021

Kiitämme lausuntopyynnöstä ja otamme kantaa kahteen lausuntopyynnön kysymykseen:

Kommenttinne lukuun 5.4 (Kulttuuriperintö ja talous – kestävästi ja luovasti)

Strategiaehdotuksessa todetaan, että ”kulttuuriperintö on yhä merkittävämpi voimavara luovalle taloudelle ja muulle liiketoiminnalle”. Ehdotuksen määritelmän mukaan ”luova talous on luovista aloista ja luovasta osaamisesta syntyvää liiketoimintaa, joka tuottaa taloudellisen arvon lisäksi mm. kulttuurista ja sosiaalista arvoa. Luovan talouden arverkot muodostuvat eri toimijoiden monimutkaisesta vuorovaikutuksesta.”

Luovan työn tekijät ja yrittäjät ry on kotimainen yhteistyöverkosto, jonka tehtävänä on edistää luovan alan toimintaedellytyksiä. Luovat ry:n jäsenenä on 13 eri alojen tekijöitä, taiteilijoita ja tuottajia edustavaa järjestöä. Jäsenistömme edustamat ammatin- ja elinkeinonharjoittajat ja yritykset kuuluvat kulttuuriperintöstrategiassa mainittuihin arverkkoihin.

Strategiaehdotuksessa tunnistetaan, että ”kulttuuriperintöalan toimijoiden hallinnoiman tekijänoikeuden alaisen materiaalin laajempi hyödyntäminen lisää tekijöille kanavoituvia tuloja”. Ehdotuksen mukaan ”yhteistyössä taiteilijoiden ja heitä edustavien järjestöjen kanssa on mahdollista edelleen kehittää järjestelmiä, jotka lisäävät taiteen saatavuutta kaikille käyttäjille ja samalla turvaavat tekijöille asianmukaiset korvaukset teosten käytöstä”.

Pidämme tätä lähestymistapaa oikeana ja kannatettavana. Kulttuuriperintöstrategiaa parhaiten toteuttava lopputulos saavutetaan vuorovaikutuksessa luovan alan tekijöiden, taiteilijoiden ja yritysten kanssa. Luovat ry:n jäsenistön piirissä on laajaa asiantuntemusta ja kokemusta erilaisiin tarkoituksiin soveltuvien tekijänoikeudellisten lisensointi- ja korvausjärjestelyjen toteuttamisessa.

Millaisena näkisitte oman tai edustamanne tahon roolin strategian toimeenpanossa?

Strategiaehdotuksen luvun 5.4 toimenpidelinjauksissa suositellaan ”kumppanuuksien kehittämistä ja arvoverkkojen muodostumista kulttuuriperintöalan toimijoiden, yritysten ja tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan välille”. Tulkitsemme että yrityksillä on tarkoitus tässä yhteydessä viitata laajemminkin luovan alan toimijoihin, joista merkittävä osa on ammatin- ja elinkeinonharjoittajia, monet myös freelancer-pohjalta ilman yritysmuotoa.

Luovan työn tekijät ja yrittäjät ry:n 13 jäsenjärjestöä edustavat laajasti eri alojen tekijöitä, taiteilijoita ja tuottajia. Näillä oikeudenhaltijoilla on jatkuva ja välitön intressi vaikuttaa siihen, miten heille kuuluvien tekijänoikeuksien piiriin kuuluvia aineistoja hyödynnetään. Tästä syystä pidämme tärkeänä, että Luovat ry:n edustamia tahoja konsultoidaan kulttuuriperintöaineistojen tekijänoikeuksiin liittyvissä kysymyksissä. Jäsenistömme tarjoaa myös tarvittaessa kulttuuriperintötoimijoille asiantuntemustaan aineistojen käytön mahdollistamiseksi tekijänoikeuksia kunnioittavalla ja oikeudenhaltijoille asianmukaiset korvaukset tuottavalla tavalla.

Espoossa 31.8.2022

Lauri Kaira

Luovan työn tekijät ja yrittäjät ry

Edunvalvontajohtaja